Parlament Europejski
2024-2029

Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych
Przewodnicząca

3.10.2024

Johan Van Overtveldt
Przewodniczący
Komisja Budżetowa
BRUKSELA

Przedmiot: Opinia w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie uruchomienia Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji dla Zwalnianych Pracowników w następstwie wniosku złożonego przez Belgię – EGF/2024/001 BE/Match-Smatch (2024/0226(BUD))

Szanowny Panie Przewodniczący!

W ramach przedmiotowej procedury Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych została poproszona o wydanie na użytek Pana komisji opinii, którą postanowiła przekazać w formie pisma.

Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych rozpatrzyła sprawę na posiedzeniu 3 października 2024 r. i postanowiła zwrócić się do Komisji Budżetowej, jako komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w projekcie rezolucji poniższych wskazówek.

Z wyrazami szacunku

Li Andersson

OPINIA

A. mając na uwadze, że 3 czerwca 2024 r. Belgia złożyła wniosek EGF/2024/001 BE/Match-Smatch o przyznanie wkładu finansowego z Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji dla Zwalnianych Pracowników (EFG) w związku ze zwolnieniami w supermarketach Match-Smatch (Match SA. and Profi SA.) w Belgii; mając na uwadze, że po przeanalizowaniu wniosku Komisja uznała, zgodnie z wszystkimi właściwymi przepisami rozporządzenia (UE) 2021/691 (rozporządzenie w sprawie EFG), że spełniono warunki przyznania wkładu finansowego z EFG; mając na uwadze, że Belgia złożyła wniosek zgodnie z kryterium interwencji przewidzianym w art. 4 ust. 2 lit. a) rozporządzenia w sprawie EFG, do którego spełnienia wymagane jest zaprzestanie działalności co najmniej 200 zwalnianych pracowników w czteromiesięcznym okresie odniesienia (w tym przypadku od 11 grudnia 2023 r. do 11 kwietnia 2024 r.) w przedsiębiorstwie w państwie członkowskim, z uwzględnieniem zwolnień pracowników u dostawców tego przedsiębiorstwa i producentów znajdujących się poniżej w łańcuchu dostaw lub osób, które zaprzestały prowadzenia działalności na własny rachunek;

B. mając na uwadze, że wniosek dotyczy 513 zwolnionych pracowników (kwalifikujących się beneficjentów), którzy zaprzestali działalności w Match-Smatch (444 zwolnionych pracowników w Match-Smatch w okresie odniesienia oraz 69 zwolnionych pracowników, którzy zaprzestali działalności przed okresem odniesienia lub po nim); mając na uwadze, że przedsiębiorstwo to prowadzi działalność w sektorze gospodarki zaklasyfikowanym do działu 47 według NACE Rev. 2 („Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi i motocyklami”); mając na uwadze, że zwolnienia dotyczą głównie regionów NUTS 2, takich jak prowincja Hainaut (BE32), prowincja Liège (BE33) i prowincja Namur (BE35);

C. mając na uwadze, że 16 września 2024 r. Komisja przyjęła wniosek w sprawie decyzji dotyczącej uruchomienia EFG na rzecz Belgii, aby pomóc powrócić na rynek pracy 365 beneficjentom objętym pomocą, tj. pracownikom zwolnionym z powodu zamknięcia supermarketów Match-Smatch w Belgii;

D. mając na uwadze, że sytuacja gospodarcza Match-Smatch od kilku lat była trudna; mając na uwadze, że w wyniku pierwszej restrukturyzacji w 2019 r. zamknięto 15 sklepów i zwolniono 140 pracowników; mając na uwadze, że w 2021 r. przedsiębiorstwo Match-Smatch ponownie zgłosiło straty w wysokości 11,9 mln EUR; mając na uwadze, że aby zapobiec dalszym stratom, przedsiębiorstwo Match-SMATCH przyjęło ofertę Grupy Colruyt, które nabyło 57 z 84 sklepów oraz przejęło personel sklepów (1 069 osób); mając na uwadze, że osiem kolejnych sklepów przejęły sieci Carrefour, Delhaize, Intermarché i Delfood; mając na uwadze, że wobec 339 pracowników 19 sklepów, na które nie znaleziono nabywcy, oraz 174 pracowników centrali Match-Smatch rozpoczęto procedurę zwolnień grupowych;

E. mając na uwadze, że zwolnienia w Match-Smatch mają miejsce w całej Belgii; mając na uwadze, że skutki terytorialne zwolnień różnią się jednak ze względu na różnice między flamandzkim i walońskim rynkiem pracy oraz ze względu na fakt, że ponad 70 % zwolnień miało miejsce w Walonii; mając na uwadze, że w 2023 r. stopa bezrobocia w

całej Belgii wynosiła 5,5 %, czyli tyle samo co w 2022 r.; mając na uwadze, że na szczeblu regionalnym bezrobocie we Flandrii wzrosło z 3,2 % do 3,4 %, a w Walonii spadło z 8,4 % do 8,2 %, co oznacza, że różnica w stopach bezrobocia nadal wynosi około 5 punktów procentowych; mając na uwadze, że na koniec 2023 r. wskaźnik zatrudnienia w Walonii (66,7 %) był o 10,3 % niższy niż we Flandrii i o około 9 % niższy od średniej unijnej;

F. mając na uwadze, że Belgia złożyła wniosek o współfinansowanie z EFG wyłącznie w celu wsparcia byłych pracowników Match-Smatch mieszkających w Walonii; mając na uwadze, że władze regionalne Flandrii są zdania, iż – biorąc pod uwagę sytuację na regionalnym rynku pracy – nie ma potrzeby uzupełniania wsparcia udzielonego byłym pracownikom Match-Smatch mieszkających we Flandrii unijnym współfinansowaniem z EFG;

G. mając na uwadze, że Belgia poinformowała, iż skoordynowany pakiet zindywidualizowanych usług opracowano w drodze konsultacji z beneficjentami objętymi pomocą, ich przedstawicielami i z partnerami społecznymi, zgodnie z art. 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie EFG;

H. mając na uwadze, że środki EFG nie mogą przekroczyć maksymalnej rocznej kwoty 30 mln EUR (w cenach z 2018 r.), zgodnie z art. 8 rozporządzenia Rady (UE, Euratom) 2020/2093 z dnia 17 grudnia 2020 r. określającego wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027;

w związku z powyższym Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych zwraca się do Komisji Budżetowej, jako komisji przedmiotowo właściwej, by uwzględniła w końcowym tekście projektu rezolucji następujące wskazówki:

1. przypomina, że celem EFG jest okazanie solidarności z beneficjentami i udzielanie im wsparcia; uważa, że wkłady finansowe z EFG powinny być skierowane przede wszystkim na środki aktywnej polityki rynku pracy i zindywidualizowane usługi, które mają na celu szybką reintegrację beneficjentów przez umożliwienie im godnego i trwałego zatrudnienia w ich pierwotnym sektorze działalności lub poza nim; podkreśla, że należy przygotować pracowników do pilnie potrzebnej transformacji ekologicznej i cyfrowej europejskiej gospodarki i europejskiego społeczeństwa; ponownie podkreśla w tym kontekście, że Unia odgrywa ważną rolę – w tym za pośrednictwem EFG – w przyczynianiu się do finansowania kwalifikacji niezbędnych do sprawiedliwej transformacji zgodnie z Europejskim Zielonym Ładem;

2. zgadza się z Komisją, że spełniono warunki wymienione w art. 4 ust. 2 lit. a) rozporządzenia w sprawie EFG i że Belgia ma prawo do wkładu finansowego w wysokości 2 661 564 EUR na mocy tego rozporządzenia, co stanowi 85 % łącznych kosztów wynoszących 3 131 252 EUR (wliczając wydatki na zindywidualizowane usługi w wysokości 2 239 734 EUR oraz wydatki na działania przygotowawcze, działania w zakresie zarządzania, informacji, reklamy, kontroli i sprawozdawczości w wysokości 770 018 EUR);

3. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że regionalne publiczne służby zatrudnienia i szkolenia zawodowego Walonii (Le Forem), związki zawodowe (FGTB i CSC) oraz inni partnerzy spotkali się kilkakrotnie w 2024 r., aby lepiej poznać potrzeby pracowników

związane z przekwalifikowaniem, co miało pomóc im przygotować solidny pakiet dostosowanych do potrzeb środków wspierających pracowników Match-SMATCH w powrocie do pracy; z zadowoleniem przyjmuje również fakt, że konsultowano się przy tym z doradcami społecznymi, którzy wspierali pracowników po ich zwolnieniu, oraz że spotkania te zaowocowały powstaniem skoordynowanego pakietu środków EFG zgodnym z art. 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie EFG;

4. zauważa, że większość pracowników Match-Smatch stanowili kasjerzy i pracownicy magazynów z wykształceniem średnim lub niższym, a kryzys gospodarczy spowodowany pandemią COVID-19 zwiększył popyt na bardziej wykwalifikowanych pracowników na belgijskim rynku pracy, co utrudnia byłym pracownikom Match-Smatch powrót do pracy; zauważa ponadto, że około połowa zwolnionych pracowników Match-Smatch (46 %) ma ponad pięćdziesiąt lat oraz że osoby starsze mają w Belgii więcej problemów ze znalezieniem pracy, zwłaszcza w Walonii, gdzie w marcu 2024 r. stanowią oni 25 % wszystkich osób poszukujących pracy;

5. mając na uwadze, że Belgia potwierdziła, iż środki wspierane z EFG nie będą finansowane z innych instrumentów finansowych Unii;

6. zauważa, że zindywidualizowane usługi, które mają zostać zapewnione pracownikom, obejmują następujące środki: a) usługi informacyjne, poradnictwo zawodowe i zwolnienia monitorowane, b) szkolenia, w tym szkolenia umożliwiające zmianę kwalifikacji i szkolenia zawodowe, c) wsparcie przy zakładaniu działalności gospodarczej, d) pomoc finansowa na założenie działalności gospodarczej oraz e) zachęty i dodatki (dodatki na poszukiwanie pracy i szkolenia, premia za doskonalenie umiejętności informatycznych, premia za doskonalenie umiejętności językowych, dodatek na powrót do szkoły, dodatek na założenie działalności gospodarczej, zachęty dla przedsiębiorstw zatrudniających byłych pracowników Match-Smatch w wieku powyżej 50 lat); z zadowoleniem przyjmuje w szczególności fakt, że we wniosku uwzględniono środki wspierające poprawę umiejętności informatycznych i powrót do edukacji, biorąc pod uwagę wiek i profil edukacyjny beneficjentów objętych pomocą, oraz podkreśla, że przy świadczeniu zindywidualizowanych usług należy uwzględnić szczególne potrzeby tych grup;

7. podkreśla w szczególności znaczenie art. 7 ust. 2 rozporządzenia w sprawie EFG, zgodnie z którym przy opracowywaniu skoordynowanego pakietu należy przewidywać przyszłe perspektywy rynku pracy i wymagane umiejętności zgodne z przejściem w kierunku zasobooszczędnej i zrównoważonej gospodarki, przy czym szczególny nacisk powinno się kłaść na upowszechnianie umiejętności wymaganych w cyfrowej epoce przemysłowej; podkreśla, że przewidziane szkolenia obejmują również moduł dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym i efektywnego wykorzystania zasobów, którego nie uwzględniono w budżecie w niniejszym wniosku, ponieważ został on wcześniej opracowany dla byłych pracowników Swissport (EGF/2020/005 BE/Swissport) i jest teraz częścią standardowej oferty szkoleniowej Le Forem współfinansowanej z EFS+; z zadowoleniem przyjmuje wykorzystanie efektów synergii i odpowiedzialne wykorzystanie zasobów EFG w tym kontekście;

8. przypomina o możliwości wprowadzenia w skoordynowanym pakiecie specjalnych, ograniczonych w czasie środków obejmujących m.in. wypłatę świadczeń z tytułu opieki

nad dzieckiem, zgodnie z art. 7 ust. 2 lit. b) rozporządzenia w sprawie EFG, aby ułatwić osobom poszukującym pracy uczestnictwo w proponowanych działaniach.